

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. директора навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій
В'ячеслав ПІКУЛІН
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Університетська освіта в сучасному світі

рівень вищої освіти _____ третій (освітньо-науковий) _____
галузь знань _____ 05 – Соціальні та поведінкові науки _____
спеціальність _____ 054 Соціологія _____
освітня програма _____ Соціологія (підготовки докторів філософії) _____
спеціалізація _____
вид дисципліни _____ вибіркова _____
Навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій _____

2025/2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

Протокол від «29» серпня 2025 року, протокол № 1.

РОЗРОБНИЦЯ ПРОГРАМИ:

Лариса ХИЖНЯК – доктор соціологічних наук, професор, професорка закладу вищої освіти кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Протокол від «30» червня 2025 року № 14.

Завідувачка кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

 Ірина СОЛДАТЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньої програми “Соціологія”

Гарант освітньої програми “Соціологія”

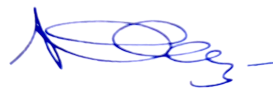

Віль БАКІРОВ

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету.

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1.

Голова науково-методичної комісії

 Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Університетська освіта в сучасному світі» складена відповідно до освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з галузі 05 – Соціальні та поведінкові науки науки спеціальності 054 Соціологія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – надати здобувачам вищої освіти знання, необхідні для проведення викладацької професійної діяльності, а також соціологічного вивчення модернізаційних процесів у системі вищої освіти з урахуванням глобальних трендів у вищій освіті в сучасному світі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Ознайомлення здобувачів вищої освіти зі станом, проблемами університетської освіти у сучасному світі, оволодіння ними теорією і практикою проведення соціологічної діагностики університетської освіти в умовах модернізації освітньої діяльності в контексті євроінтеграційних вимог.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
3-й	-
Лекції	
6 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	-
Самостійна робота	
72 год., у т.ч. 40 год - дві контрольні роботи	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми соціології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері соціології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК08. Здатність ефективно діяти у просторах вітчизняної та зарубіжної наукової періодики (підготовка рукописів, обирання оптимальних журнальних редакцій, вибір стратегій публікації тощо).

СК10. Здатність визначати, рефлексувати та описувати власні методологічні принципи та методи соціологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи можливості міждисциплінарних підходів та суміжних дисциплін (філософія, історія тощо).

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми соціології з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу соціальних досліджень, наявні соціологічні дані.

РН05. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів,

РН06. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці.

РН11. Ефективно комунікувати в різних комунікативних просторах; зберігати толерацію та коректно захищати свою позицію; розробляти алгоритми наукової аргументації, ведення наукових дискусій.

1.8. Перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни: філософські засади та методологія наукових досліджень; методологія та методи соціологічного дослідження; соціологія ХХІ століття; іноземна мова для аспірантів.

Викладання дисципліни проводиться у дистанційному форматі у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України № 2102-ІХ від 24.02.2022 р., Указу Президента України від 23 липня 2024 року № 469/2024 “Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України № 3891-ІХ від 23.07.2024 р. Платформами дистанційного навчання є Zoom, Telegram.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Університет в умовах глобальних трансформацій

Соціальне значення, види і функції університетської освіти. Зміна концепції знання в сучасному світі і трансформація університетської освіти. Нові зразки, норми, цінності, і мотивації у вищій школі. Віртуальні форми знання і освіти. Зміна освітніх стандартів і вимог до якості університетської освіти під впливом глобалізації і цифровізації.

Типи парадигм університетської освіти. Моделі сучасної університетської освіти. Переваги та недоліки сучасної університетської освіти. Тренди розвитку сучасної університетської освіти. Процес побудови європейських університетських альянсів.

Інновації в системі університетської освіти як відповідь на виклики глобального світу. Інституційні проблеми університетської освіти. Внутрішня організація і соціальне життя університетів як фактори розвитку системи вищої освіти. Новітні соціологічні дослідження проблем університетської освіти.

Трансформація університетів в умовах глобального ринку. Особливості освітньої послуги. Світовий ринок послуг і світові тенденції в сфері зайнятості у XXI ст. Попит на висококваліфіковану працю на світовому ринку праці. Стан регіональних ринків праці і попит на університетські послуги.

Проблема співвідношення ринку освітніх послуг і ринку праці. Конкурентоспроможність університету як соціально-економічна проблема сучасності. Університет як market place і економічна корпорація. Матеріально-технічне оснащення та інфраструктура сучасного університету. Комп'ютеризація університетської освіти. Сервісні служби університету. Організаційні проблеми включення університетської освіти в процес віртуалізації. Імідж сучасного університету: соціологічний супровід.

Тема 2. Системи вищої освіти в провідних країнах світу

Принципи та особливості формування системи вищої (університетської) освіти європейських країн і США. Система вищої освіти в сучасних економічно розвинутих країнах, її характеристика. Нерівності в сфері вищої освіти. Освітні, виховні і практичні цілі навчання у вищій школі. Еволюція змісту і способів навчання в університеті. Форми організації навчально-виховного процесу в університеті. Функції викладача.

Асоціація європейських університетів (EUA): місія, пріоритети. Основні засади та принципи формування зони європейської вищої освіти. Європейська кредитно-трансферна система та система накопичення – ECTS. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в країнах Європи. Особливості здобуття університетської освіти в країнах Європи та США. Організація навчального процесу в університетах різних країн світу.

Роль самоосвіти в сучасному світі. Друга освіта як соціокультурне явище та її особливості в різних країнах. Самоосвіта дорослих. Проблема доступності університетської освіти, її фундаменталізація та диференціація. Інформатизація освіти, її причини та наслідки. Відносини «викладач – студент» як соціокультурна і комунікативна проблема.

Тема 3. Університетська освіта цифрового суспільства: зміст, ресурси, технології, методи навчання

Сучасне студентство і навчальний процес. Сутність, зміст й особливості навчання у вищій школі. Викладання, навчання та зв'язок між ними. Поняття та історичні типи навчання. Сутність проблемного навчання. Наукове та навчальне пізнання: загальне і відмінне. Дискусії щодо класифікації методів навчання. Активні і пасивні, традиційні й нетрадиційні методи навчання. Проблема стандартів в університетській освіті. Чинники успішності студентів. Лекція: поняття, структура, види, особливості. Взаємодія викладача студента в процесі лекції. Проблемна лекція. Мультимедійні лекції.

Семінарські заняття у вищій школі: з історії питання. Види семінарів, методика і форми їх проведення. Попередні умови та технології дискусії у навчальному процесі. Роль семінарських занять у розвитку пізнавальної активності й самодіяльності студентів.

Новітні методи і засоби навчання та їх використання у викладанні соціологічних дисциплін.

Дотримання принципів професійної етики та академічної доброчесності в університетській освіті в умовах використання штучного інтелекту.

Тема 4. Модернізація університетської освіти України

Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави і модернізації освіти. Багатоступеневість сучасної освіти. Принципи, шляхи та засоби адаптації університетської освіти України до європейського освітньо-наукового простору.

Система вищої освіти України: умови й напрямки оптимізації та розвитку. Курсова і предметна системи організації навчального процесу в сучасному університеті. Модульна система навчання. Навчальний план і робочі програми – вихідні документи планування та організації навчального процесу в університеті. Сутність, роль, види, організація самостійної роботи студентів в умовах навчання онлайн.

Управління якістю університетської освіти онлайн і офлайн. Функції та принципи контролю й оцінки навчальних здобутків здобувачів вищої освіти. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення. Основні форми організації перевірки знань студентів: індивідуальна перевірка, фронтальна перевірка, самоконтроль, рейтингова система.

Академічна доброчесність у змісті підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Трансформація університетської освіти України: роль штучного інтелекту в цифрову епоху. Критерії оцінки знань студентів з соціологічних дисциплін. Умови і переваги застосування рейтингової системи. Підсумкові форми перевірки знань студентів. Інтеграція принципів сталого розвитку в діяльності університетів України як інструмент забезпечення якості вищої освіти. Стратегія сталого розвитку для університету: затребуваність, сутність, соціологічний супровід процесу розробки, прийняття, реалізації, моніторингу та оцінювання. Перспективи розвитку віртуальних університетів в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		лекції	семінари	с. р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Університет в умовах глобальних трансформацій	14	2	4	8
2. Системи вищої освіти в провідних країнах світу	14	2	4	8
3. Університетська освіта цифрового суспільства: зміст, ресурси, технології, методи навчання	22	2	4	16
4. Модернізація університетської освіти України				
Контрольна робота № 1	20			20
Контрольна робота № 2	20			20
Усього годин	90	6	12	72

4. Теми семінарських (практичних) занять

Назва теми заняття	Кількість годин
Тема 1. Університет в умовах глобальних трансформацій	4

Тема 2. Основні системи університетської освіти в сучасному світі	4
Тема 3. Університетська освіта цифрового суспільства: зміст, ресурси, технології, методи навчання	2
Тема 4. Модернізація університетської освіти України	2
Усього	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
		Денна форма
1	2	3
1	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Університет в умовах глобальних трансформацій». Повідомлення, дискусія.	8
2	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою «Основні системи університетської освіти в сучасному світі». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	8
3	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою «Університетська освіта цифрового суспільства: зміст, ресурси, технології, методи навчання». Повідомлення, підготовка до участі в дискусії.	8
4	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Модернізація університетської освіти України». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	8
	Вид: позааудиторна Контрольна робота № 1. Текст контрольної роботи.	20
	Вид: позааудиторна Контрольна робота № 2. Текст контрольної роботи.	20
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Контрольні роботи

Згідно з навчальним планом здобувачі виконують дві контрольні роботи.

Завдання до контрольної роботи № 1

Здобувачі виконують наведені нижче чотири завдання. Напишіть есе на теми:

- 1) «Ідеальний образ викладача університету».
- 2) «Університетська освіта і кар'єрні амбіції людини в сучасному світі».
- 3) «Штучний інтелект в університетській освіті і академічна доброчесність»
- 4) «Функції університету в цифровому суспільстві».

Оцінювання: Виконання чотирьох завдань контрольної роботи № 1 оцінюється до 20 балів (максимальна кількість балів 5 балів за одне завдання).

Завдання до контрольної роботи № 2

Підготувати аналітичну довідку на тему «Віртуальний університет у сучасному світі».

Довідка передбачає виконання таких завдань:

- 1) Обґрунтувати актуальність і затребуваність віртуальних університетів у сучасному світі.
- 2) Розкрити сутність, види, особливості віртуального університету.
- 3) Визначити основні проблеми віртуального університету та розробити шляхи їх вирішення (мінімум 3).
- 4) Визначити перспективи розвитку віртуальних університетів у сучасному світі і в Україні.

Оцінювання: Виконання чотирьох завдань контрольної роботи № 2 оцінюється до 20 балів (максимальна кількість балів 5 балів за одне завдання).

За контрольні роботи як окремі складові освітнього компонента навчальної дисципліни за рішенням комісії зараховуються результати, отримані здобувачем у неформальній освіті (підтвердженням є сертифікат тощо).

7. Методи навчання

Лекційні заняття. Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; наочні методи: ілюстрація, демонстрація (презентація лекцій).

Семінарські заняття: есе, аналітичні завдання, індивідуальні та групові проєкти та презентація їх результатів, групове обговорення дискусійних питань; доповіді-реферати, тестові завдання.

8. Методи контролю

Усне опитування, виконання й оцінювання завдань до поточного контролю, залікова робота. Навчальна дисципліна включає 4 теми. Виконання завдань до кожної теми оцінюється до 5 балів. Самостійна робота включає види роботи, які контролюються через перевірку завдань до тем семінарів, участь аспірантів у дискусіях, тестові завдання та підготовку й презентації завдань до двох контрольних робіт.

Результати навчальної діяльності будуть оцінюватися за 100-бальною шкалою (з навчальної дисципліни в цілому). Критично-розрахунковий мінімум для допуску до підсумкового контролю знань (заліку) – 30 балів. За результатами вивчення дисципліни обов'язковим є підсумкове накопичення балів – до 60 балів (поточний контроль, дві контрольні роботи, реферати-довідки). Здобувачі, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж розрахунковий мінімум (30 балів), вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Здобувачі виконують дві контрольні роботи. Оцінювання: до 40 балів (до 20 балів за чотири завдання за контрольну роботу № 1 і до 20 балів за чотири завдання за контрольну роботу № 2). Максимальна оцінка за одне завдання – 5 балів.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення виконання залікової роботи. Загальна кількість балів за її виконання – до 40. Час виконання – до 45 хвилин. У разі використання здобувачем заборонених джерел він на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує за цей вид підсумкового контролю знань загальну нульову оцінку (0).

Залік у тестовій формі (40 тестових завдань, оцінювання: 1 бал за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформах Zoom і Moodle в курсі «Університетська освіта в сучасному світі».

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота	Залік	Сума
--------------------------------------	-------	------

				Контрольні роботи, передбачені навчальним планом		Разом		
T 1	T 2	T3	T4	Контрольна робота № 1	Контрольна робота № 2			
5	5	5	5	20 (5 балів x 4 завдання = 20)	20 (5 балів x 4 завдання = 20)	60	40	100

Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати здобувачу вищої освіти, аби бути допущеним до підсумкового контролю (залікової роботи), становить 30 балів (виконані завдання до тем – письмово і завдань до двох контрольних робіт).

Загальна оцінка навчальної діяльності складається з компонентів

№	Вид роботи	Кількість балів за одне завдання	Кількість видів роботи (завдань)	Максимальна сума балів
1	Завдання до тем семінарів, дискусії	5	4	20
2	Завдання до контрольної роботи № 1	5	4	20
3	Завдання до контрольної роботи № 2	5	4	20
4	Залікова робота (40 тестових завдань)	1	40	40
Разом:				100

Зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. За поточний контроль (окремі складові освітнього компонента навчальної дисципліни) за рішенням комісії зараховуються результати, отримані здобувачем вищої освіти у неформальній освіті.

Критерії оцінювання з дисципліни «Університетська освіта в сучасному світі»

№ з/п	Загальна (максимальна) кількість балів	Складові до загальної кількості балів	Вид роботи
1	2	3	4
Семінари 1-2	5	2	повідомлення (його текст) і завдання з питань функціонування й розвитку університету в умовах глобальних трансформацій
		3	
Семінари 3-4	5	2	повідомлення (його текст) і завдання з питань стану і розвитку системи вищої освіти в провідних країнах світу
		3	
Семінар 5	5		повідомлення (його текст) і завдання щодо університетської освіти цифрового суспільства, її змісту, ресурсів, технології, методів навчання здобувачів
Семінар 6	5		повідомлення (його текст) і завдання щодо проблеми модернізації університетської освіти України
Контрольна робота № 1	20	5	Виконання чотирьох завдань - складових контрольної роботи
		5	
		5	

		5	
Контрольна робота № 2	20	5	Виконання чотирьох завдань – складових контрольної роботи
		5	
		5	
		5	
		5	
Залікова робота	40		40 тестових завдань
Усього	100		

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Критерії оцінювання завдання до тем семінарів, контрольної роботи (за 5-ти бальною шкалою)

Критерії	Бали
Відповідь повна, змістовна, аргументована	5
Відповідь повна, але з однією-двома незначними помилками	4
Відповідь не досить повна, з помилками, недостатньо обґрунтована	3
Відповідь не повна, містить суттєві змістовні помилки	2
	1
Відповідь відсутня та (або) не відповідає суті питання	0

Оцінювання контрольних робіт. Згідно з навчальним планом передбачено дві контрольні роботи, максимальна оцінка – 40 балів. Виконання чотирьох завдань контрольної роботи № 1 оцінюється до 20 балів. У контрольній роботі № 2 чотири завдання, кожне з яких оцінюється згідно критеріїв.

За поточний контроль (окремі складові освітнього компонента навчальної дисципліни) також за рішенням комісії зараховуються результати, отримані здобувачем у неформальній освіті.

Критерії оцінювання завдань контрольної роботи № 1

Виконання чотирьох завдань контрольної роботи № 1 оцінюється до 20 балів.

Одне завдання оцінюється до 5 балів згідно із визначеними критеріями: 4 завдання x 5 балів = 20 балів.

Критерії оцінювання одного завдання контрольної роботи (за 5-ти бальною шкалою)

Критерії	Бали
Відповідь повна, змістовна, аргументована, оригінальна, є приклади	5
Відповідь змістовна, але без креативності	4
Відповідь не досить повна, недостатньо обґрунтована, відсутні приклади	3
Відповідь не повна, аргументація поверхнева	2
Відповідь відсутня та (або) не відповідає суті питання, на яке має бути відповідь	1

Критерії оцінювання завдань контрольної роботи № 2

Критерії	Максимальна кількість балів
1) Обґрунтування актуальності і затребуваності віртуальних університетів у сучасному світі	5

2) Розкриття сутності, видів, особливостей віртуального університету	5
3) Визначення проблем віртуального університету та розробка шляхів їх вирішення (мінімум 3)	5
4) Визначення перспектив розвитку віртуальних університетів у сучасному світі	5
Разом	20

Залікова робота включає 40 тестових завдань і оцінюється до 40 балів (40x1 бал = 40).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 - 100	зараховано
70 - 89	
50 - 69	
0 - 49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Вища освіта різних країн світу [Текст] : монографія / [за наук. ред. О. І. Шапран]. Переяслав : ФОП Домбровська Я. М., 2020. 488 с.

Дорогань-Писаренко Л., Безкровний О., Лега О., Песцова-Світалка О. Університетська освіта: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2020. 142 с.

Освіта України в умовах воєнного стану: Інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2022. 358 с.

Global convention on the recognition of qualifications concerning higher education. Paris, 25 November 2019.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373602/PDF/373602eng.pdf.multi.page=3>

Допоміжна література

Наукові журнали

High Education. Вища освіта. Міжнародний журнал досліджень вищої освіти – <https://www.springer.com/journal/10734>

Абу Сулейман, Абдул-Хамід. Відродження вищої освіти в мусульманському світі. Рівне : МПД : Волинські обереги, 2020. 58 с. Назва обкл. : Відродження вищої освіти в мусульманському світі = Revitalizing Higher Education in the Muslim World.

Антонюк В. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір для розвитку людського капіталу. *Журнал європейської економіки*. 2021. Том 20. № 3. С. 573-595.

Бакіров В. Класика, що випереджає час. *Вища освіта України*. 2021. № 2. С. 13–18.

Бакіров Віль. Університетські культурні практики: проблеми евалюації. *Український соціологічний журнал*. 2020. № 24. С. 7–13.

Берберова-Валчева Ц., Петров К., Цонков Н. Оцінка взаємозв'язку між вищою освітою та бізнесом: приклад Болгарії. *Журнал європейської економіки*. 2022. Том 21. № 1. С. 48-69.

Вища освіта в Україні: зміни через війну : аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.

Власюк О., Дараган Т. Становлення університетської автономії: вітчизняний і європейський досвід. *Проблеми освіти*. 2022. Випуск 1 (96). С. 6-23.

Гребень С. Актуальні питання студентського самоврядування. *Фінансовий контроль*. 2021. № 11. С. 28-32.

Динович А. Особливості процедур оцінювання й акредитації в системі вищої освіти Німеччини. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 57. Том 1. С. 271-277.

Друганова О. М. Шляхи підвищення ефективності організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2021. № 49. С. 16-22.

Гуменюк Т. Сучасний менеджмент вищої освіти в умовах часу. *Український інформаційний простір*. 2022. № 2 (10). С. 54-64.
<https://doi.org/10.31866/2616-7948.10.2022.269652>

Жовта І., Кізлова А. Реакція історичної спільноти України на академічний плагіат: резонансні випадки першої чверті 21 століття. *Консенсус*. 2025. № 1. С. 293-309.
<https://doi.org/10.31110/consensus/2025-01/293-309>

Іванишин Н. Л. Основні напрями освітньої політики Естонії. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2024. № 1 (12). С. 130-140.

Інноваційний університет і лідерство: проект і мікропроекти – VI. – Варшава: Fundacja “Instytut Artes Liberales”, 2024. –448 с.

Калиняк О. Т., Козаченко О. О. Репрезентація сучасних університетів у віртуальному просторі: особливості комунікативних стратегій. *Габітус*. 2024. Випуск 59. С. 13-19.

Калінічева Г. Управління знаннями та інформацією як чинник забезпечення якості вищої освіти: зарубіжний досвід. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2021. № 4. С. 76-85.

Коваленко О. Статути європейських та українських університетів: порівняльна характеристика. *Вища освіта України*. 2020. № 3. С. 79-86.

Курбатов С. У пошуках сови Мінерви: оцінка освітніх програм із філософії у провідних міжнародних університетських рейтингах. *Вища освіта України*. 2021. № 4. С. 34-38.

Курдюмова І. Експертиза освітніх програм ЄС: деякі особливості мережевої взаємодії (колаборація та комунікація). *Соціальні комунікації: теорія і практика*. 2022. № 13. С. 194-206.

Лавриненко В. Роль міжнародного співробітництва в інтеграції університету в глобальний освітній і науково- дослідний простір. *Вища освіта України*. 2020. № 1. С. 13-17.

Лазарева М. Л. Освіта в розрізі: філософський аналіз викликів і реалій сьогодення. *International scientific e-journal ЛОГОС. ONLINE*. 2020.
<https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.10.14.html>

Лузік Е. В., Демченко Н. І., Проскурка Н. М. Світові моделі університетської освіти в системі дистанційного навчання. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр.* 2020. Вип. 2(17). С. 41-47.

Наливайко Олексій. Цифровізація освітнього середовища в закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 32. Том 2. С. 188-194.

Наливайко О. О. Особливості оцінювання під час дистанційного навчання / О. О. Наливайко, К. А. Куцина. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2021. № 49. С. 35-41.

Ничкало Н. Г., Лазаренко Н. І., Гуревич Р. С. Інформатизація та цифровізація суспільства в ХХІ столітті: нові виклики для закладів вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія,*

досвід, проблеми. 2022. Випуск 60. С. 17-29.
<https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-17-29>

Опушко Н. Р., Кириченко Д. О. Програми академічної мобільності для студентів і викладачів в університетах Німеччини: особливості їх реалізації. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2025. Випуск 76. С. 114-125.
<https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5752/5141>

Петренко Т. Крос-культурна комунікація в університеті – контекст Стамбульської конвенції. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 77. Том 2. С. 262-266.

Освітній простір ХХІ ст.: виклики та перспективи : збірник наукових праць ІІ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих вчених і здобувачів вищої освіти (21 квітня 2022р., м. Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільський : Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», 2022. 257 с.

Пилаєва Т. Інтернаціоналізація вищої освіти Австралії. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип 58. Том 2. С. 263-271.

Постригач Н. О. Діяльність центрів безперервної освіти у Туреччині. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. № 2. С. 211-218.

Пуховська Л. П. Європейські стратегії, підходи і моделі розвитку освіти дорослих. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. № 2. С. 51-62.

Рубанець О. Мережевий освітній простір. *Вища освіта України*. 2021. № 4. С. 39-46.

Саух П. Вища освіта: портрет без фантазій і прикрас. *Вища освіта України*. 2021. № 1. С. 13-19.

Станкевич І. В., Сакун Г. О., Козир А. О. Нові підходи до підвищення конкурентоспроможності освітніх послуг у сфері вищої освіти. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Випуск 1 (34). С. 139-144.

Тимошенко Ю. В., Завгородня Л. В. Soft skills та особистісні якості керівника закладу освіти як основа розвитку його управлінської культури. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*. 2021. Вип. 4. С. 18-24.

Хижняк Л.М. Десять функцій університету в розвитку та збереженні міської культурної спадщини під час війни. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2023. № 1. № 2. С. 94–102. http://perspektyvy.pdpu.od.ua/2_2023/13.pdf

Хижняк Л.М. Університет у міській культурній спадщині до, під час війни та післявоєнний період. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політех. інститут».* Політологія. Соціологія. Право. 2023. № 2. С. 21–28.
<https://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/285593/279607>

Хижняк Л.М. Дилеми етосу викладачів: комунікативний контекст. *Навчальний заклад та викладач: зміни векторів взаємозалежності* : матеріали ХХІІ Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 7 лют. 2025 р. / Ін-т вищої освіти НАПН України, Харк. Гуманітарний ун-т «Нар. укр. акад.» [редкол.: К. В. Астахова (голов. ред.) та ін.]. Харків: Вид-во НУА, 2025. С. 211-215.
file:///C:/Users/user/Downloads/Матеріали%20конференц_7.02.2025.pdf

Хижняк Л.М. Університетська спільнота в публічному комунікативному просторі. *Університетські спільноти та їх роль в умовах дифузності сучасної освіти* : Матеріали ХХІІ Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 9 лют. 2024 р. / Ін-т вищої освіти НАПН України, Харк. гуманітарний ун-т «Нар. укр. акад.» [редкол.: К. В. Астахова (голов.ред.) та ін.]. Харків: Вид-во НУА, 2024. С. 177-180.
https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2024/02/matetialu-konferenciyi-nua-9.02.2024_.pdf

Хижняк Л.М., Хижняк О.В. Освітньо-наукове партнерство в сучасному університеті: інформаційно-комунікативний аспект. *Aktualne problemy społeczne Polski i Ukrainy. Aspekty partnerstwa w Edukacji i pomocy społecznej*: monografia. Red. nauk.: H. Bejger, O. Lisovets, S. Borysiuk. Chel'm: Państwowa Akademia Nauk Społecznych w Chel'mie;

Chełmskie Towarzystwo Naukowe, 2023. 284 s. / 58-69.
http://lib.ndu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3401/1/Monografia_2023.pdf

Хижняк Л.М. Інтелектуальне партнерство і бізнесові комунікації: роль університетської освіти у їх розвитку. *Aktualne problemy społeczne Ukrainy i Polski. Nowoczesne tendencje w pracy socjalnej i praktyce pedagogicznej*: monografia. Red. nauk.: Н. Bejger, О. Lisovets, S. Borysiuk. Chełm: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie; Chełmskie Towarzystwo Naukowe, 2025. 292 s. / С. 184-193.
file:///C:/Users/user/Downloads/Monografia_2025_1_8f9aec9c-db39-4393-a3b3-459920dc4ba8.pdf

Хижняк Л.М. Людиноцентричний підхід до вищої освіти як умова сталого соціального розвитку. *Ольвійський форум – 2023 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Актуальні проблеми соціології, політології, філософії*: XVII Міжнар.наук. конф. 15–18 черв. 2023 р., м. Миколаїв. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2023. С. 3–9.

Хорош О., Давидович М., Парнус К. Розвиток сучасної освіти Китаю в середині ХХ століття та на початку ХХІ століття: історичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Випуск 61. Том 3. С. 260-265.

Шарова Т., Кремінський Б., Мистюк С., Вернидуб О. Інтелектуальні змагання на міжнародному рівні: успіхи обдарованої молоді України. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Випуск 61. Том 3. С. 287-293.

Шевчук Г. Й. Студентоцентроване навчання в умовах сучасних освітніх викликів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 63. Том 2. С. 127–130.

Шакур Н. В., Щербина Н. О. До питання інтеграції українських закладів вищої освіти в європейський освітній простір. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2024. № 1 (12). С. 339–351.

Янься ВАН. Менеджмент і реформування у сфері освіти в Китайській Народній Республіці. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Випуск 57. Том 3. С. 300-305.

Achieving UN Sustainable Development Goal 8: Economic Growth and Decent Work for All. Edited by Lotta Dellve, Sharon Fonn, Gunnar Köhlin and Katrin Skagert. Routledge. 2025. 239 p.
<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/99131/9781040336205.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Higher Education on the Way to 2030. Report on the work of the International Association of Universities (IAU) in the context of the IAU Global HESD Cluster (2023-2024). Published in September 2024 (final version) / International Association of Universities (IAU). 2024. 74 p.
https://static1.squarespace.com/static/64ca66e5f086975ce8783d53/t/67f3aa2f94ad8a6625ad872a/1744022088578/2024_ClusterReportActivities_final.pdf

IAU 16TH GENERAL CONFERENCE Relevance and Value of Universities to Future Society. IN FOCUS Reinventing Higher Education? Vol. 27 N°1. May 2022. www.iau-aiu.net

Open Science The Challenge for Universities / INTERNATIONAL ASSOCIATION OF UNIVERSITIES. 40 p.
https://static1.squarespace.com/static/64ca66e5f086975ce8783d53/t/67f4e152120deb3a0e4bd888/1744101717409/2024_Open+Science+The+Challenge+for+Universities.pdf

The Continuing Need for Internationalization of Higher Education. Author: Network of International Education Association – NIEA. Date 14/03/2022. 10 p.
https://static1.squarespace.com/static/64ca66e5f086975ce8783d53/t/654a5c2db0186451db76376b/1699372077974/niea_unesco_whec2022_policybrief_final_march2022.pdf

Transforming our world: shaping the path forward. Vol. 30. N°1. June 2025. www.iau-aiu.net.

- Beetham H., Sharpe R. (2020) Rethinking Pedagogy for a Digital Age.
- Berger-Estilita J., Greif R. (2020) Using Gagné's «Instructional Design» to Teach Clinically Applicable Knowledge in Small Groups // *Trends in Anaesthesia & Critical Care*. Vol. 35. December. P. 11–15.
- Bralić A., Divjak B. (2018) Integrating MOOCs in Traditionally Taught Courses: Achieving Learning Outcomes with Blended Learning // *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. Vol. 15. Art. No 2.
- Coleman J.S. (2019) Equality and Achievement in Education. New York: Routledge.
- Collins R. (2000) Comparative and Historical Patterns of Education // M.T. Hallinan (ed.) *Handbook of the Sociology of Education*. Boston, MA: Springer. P. 213–239.
- Dahlum S., Wig T. (2019) Educating Demonstrators: Education and Mass Protest in Africa // *Journal of Conflict Resolution*. Vol. 63. No 1. P. 3–30.
- Eradze M., León Urrutia M., Reda V., Kerr R. (2019) Blended Learning with MOOCs // M. Calise, C. Delgado Kloos, J. Reich, J. A. Ruiperez-Valiente, M. Wirsing (eds) *Digital Education: At the MOOC Crossroads Where the Interests of Academia and Business Converge. Proceedings of the 6th European MOOCs Stakeholders Summit, EMOOCs 2019 (Naples, Italy, May 20-22, 2019)*. Berlin: Springer International. P. 53–38.
- Fischman W., Gardner H. (2022) *The Real World of College: What Higher Education Is and What It Can Be*. MIT Press.
- Kurylo V. Internationalisation of higher education based on lean management principles: case study of Jagiellonian university / V. Kurylo, I. Myhovich. *Advanced Education*. 2021. Issue 19. P. 42-50.
- Lafuente E., Acs Z.J., Sanders M., Szerb L. (2019) The Global Technology Frontier: Productivity Growth and the Relevance of Kirznerian and Schumpeterian Entrepreneurship // *Small Business Economics*. Vol. 55. June. P. 153–178.
- Lukatska Ya. S. Formation of foreign students' social competence SWOT-analysis. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2021. № 2. С. 241-246.
- Wornalkiewicz W. Online assessment of learning outcomes: the experience of Poland / W. Wornalkiewicz, O. Diachenko, O. Haranzha // *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2021. № 49. С. 68-76.
- Zhao K. Isomorphism, Diversification, and Strategic Ambiguity: Goal Setting of Chinese Higher Education Institutions in the Double World-Class Project / K. Zhao, Z. You. *Higher Education Policy*. 2021. Vol. 34, No 4. P. 841-860.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- Соціологічна асоціація України: <http://sau.in.ua/>
- International Sociological Association: <https://www.isa-sociology.org/en>
- European Sociological Association: <https://www.europeansociology.org/>
- Інститут соціології НАН України (Київ): <http://i-soc.com.ua/ukr/index.php>
- Щорічник Міжнародної соціологічної асоціації (МКА). «Annual Review of Sociology». <http://www.annualreviews.org/loi/soc>
- Ресурсний центр соціологічного факультету. Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна (електронна бібліотека, тексти публікацій). <http://www.sociology.kharkov.ua/>

Вища освіта в Європі | ОНЛАЙН-КУРС З УЧНЯМИ ПРО ОСВІТУ ТА КАР'ЄРУ.
<https://www.youtube.com/watch?v=LvVtbvu9Nwg>

Вища освіта в Австрії. Все про Віденський Економічний Університет.
<https://www.youtube.com/watch?v=CFAGWNiOnaI>

Вища освіта в Німеччині. Секрети успішного вступу.
<https://www.youtube.com/watch?v=FwtUz2prrvQ>

Освіта за кордоном – гарантія професійного та особистого успіху ? | НАВЧАННЯ
ЗА КОРДОНОМ. <https://www.youtube.com/watch?v=P7lbEqwsovY>

Віртуальний університет: навчальне середовище Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності. <https://virt.ldubgd.edu.ua/>

Віртуальний університет Спектрум. <http://www.vu.org>.

Інтернет університет CASO. <http://www.caso.com>.

Адіса Т. А., Харрісон, М., Сані, К. Ф. *та ін.* Національне студентське опитування та
«замовлення» студентів університетів: якісне дослідження вищої освіти Великобританії.
Вища освіта. 2023. № 86. С. 449-466. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00943-4>

Аракі С. За межами моделі систем високої участі: висвітлення неоднорідних
моделей розширення вищої освіти та поширення навичок у 27 країнах. *Вища освіта*. 2023.
№ 86. С. 119-137 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00905-w>

Ашвін, П. Освітні цілі вищої освіти: зміна дискусій про суспільні результати
навчання студентів. *High Educ.* 84, 1227-1244 (2022).
<https://doi.org/10.1007/s10734-022-00930-9>

Бакіров В. Трансформація соціології: необхідність і перспективи. *Український
соціологічний журнал*. 2021. № 26. С. 9-15. <https://doi.org/10.26565/2077-5105-2021-26-01>

Бакіров В., Агарков М. Пандемія може назавжди змінити вищу освіту. Як оцінюють
майбутнє університетів міжнародні експерти.
<https://zn.ua/ukr/EDUCATION/pandemija-mozhe-nazavzhdi-zminiti-vishchu-osvitu.html>

Бєбко С. Кластеризація освітнього простору та створення міжнародних
консорціумів. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 22.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-65>

Бойко О. Ніжинський професор про дистанційне навчання в умовах карантину.
2020.

<https://nezhatin.com.ua/2020/05/04/nizhynskyj-profesor-pro-dystantsijne-navchannya-v-umovah-karantynu/>

Буяло Д. В., Лесік М.Є., Зубатенко О.А., Садовой О.В. Концепція віртуального
університету та віртуальної моделі реального університету.
https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/73/53/konseps_virtu_2007.pdf

Бранкович, Дж., Гаманн, Дж. і Рінгель, Л. Інституціоналізація рейтингів у вищій
освіті: безперервність, взаємозалежність, взаємодія. *Вища освіта*. (2023).
<https://doi.org/10.1007/s10734-023-01018-8>

Бучинська Т. Зарубіжна практика формування універсальних компетентностей
сучасного фахівця в умовах революції 4.0. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 26.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-19>

Віртуальні тури в освіті: як VR-технології змінюють університетські кампуси і
роблять знання доступними для всіх.
<https://salesbox.ua/blog/virtualni-tury-v-osviti-yak-vr-tehnologiyi-zminyuyut-universytetski-ka-mpusy-i-robyat-znannya-dostupnym-dlya-vsikh/>

Волобоєва І., Кравчук О., Паращук Є. Універсальна модель компетентностей для
роботи у дистанційному режимі. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-36>

Воробйова О. Державне управління вищою освітою у США крізь призму акредитації. *Науковий вісник: Державне управління*. 2022. № 1(11). С. 28-41. [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-28-41](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-28-41)

Каракоз О. Технології віртуальної реальності у сучасному бібліотечному середовищі: використання в умовах медіатизації суспільства. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2023. № 6(1). С. 121-129. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.6.1.2023.283974>

Кобилкін Д. С. 2021 – Віртуальний університет ЛДУ БЖД [Електронний ресурс]. <http://virt.ldubgd.edu.ua/>

Корильчук Н. І., Первак М. П., Чернова Т. Ю. Аналіз істанційних платформ для навчання і саморозвитку здобувачів вищої освіти в контексті воєнних реалій. Академічні візії. 2023. Випуск 15. [file:///C:/Users/user/Downloads/ Корильчук+Неоніла+Іванівна.pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/Корильчук+Неоніла+Іванівна.pdf)

Koshy, P., Cabalu, H. & Valencia, V. Вища освіта та важливість цінностей: дані Всесвітнього дослідження цінностей. *Вища освіта*. 85, 1401-1426 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00896-8>

Куцокреа, В., Крзаклевська, Е. Мотивація студентів Erasmus у русі: розуміння супермобільності у вищій освіті. *High Educ.* 85, 571-585 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00852-6>

Кшескі, Й. «Університет мертвий, хай живе університет!»: Рональд Барнетт і завдання філософії вищої освіти. *High Educ.* 85, 1427-1431 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00923-8>

Либак І. Сучасні детермінанти гармонізації ринків праці та освітніх послуг. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 22. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-31>

Лю, С., Дін, В. Спеціальні програми китайських університетів, які підтримують таланти для пошуку кар'єри в ООН: аналіз моделі центр-периферія. *Вища освіта*. 2023. № 8. С. 387-406. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00938-1>

Маргінсон, С. Масова вища освіта і повільний шлях до свободи. *Вища освіта*. (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-023-01051-7>

Михайлова Є. Трансформація освіти в системі інформаційного суспільства. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-16>

Онлайн лекції провідних університетів світу: огляд ресурсів для перегляду. <https://enguide.ua/magazine/onlajn-lekcii-veduwih-universitetov-mira>

Онлайн-ресурси для дистанційного навчання у ЗВО України. 2024. <https://www.akademprostir.com/l/onlajn-resursi-dlya-dstantsijnogo-navchannya-u-zvo-ukrajini/>

Перспективи ринку онлайн-навчання. 2025. <https://bestcleverslms.com/piznavalne/perspektyvy-rynku-onlayn-navchannia/>

Пінеда, П., Мішра, С. Семантика різноманітності у вищій освіті: відмінності між Глобальною Північчю та Глобальним Півднем. *Вища освіта*. 85, 865-886 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00870-4>

Платформи для вдосконалення навичок і саморозвитку. 2022. <https://mon.gov.ua/news/platformi-dlya-vdoskonalennya-navichok-i-samorozvitku>

Проблеми та виклики дистанційного навчання: як освітні платформи вирішують їх. 2024.

<https://bestcleverslms.com/piznavalne/problemy-ta-vyklyky-dystantsijnogo-navchannia-iak-osvitnia-platforma-vyrishuiut-ikh/>

Розширений огляд змісту наукового дослідження професорки І.В. Сальник «Віртуальність як складова сучасного середовища». 2021. <https://cusu.edu.ua/en/iscar-announcements-activities/15689-rozshirenij-oglyad-zmistu-naukovo-go-doslidzhennya-profesorki-i-v-salnik-virtualnist-yak-skladova-suchasnogo-seredovishcha>

Самойлик Ю. Закордонний досвід державного управління сферою освітніх послуг. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-88>

Сан, Х., Ву, Х. Виявлення концептуалізацій міжнародної аспірантської агенції: необхідність інтегративної програми досліджень. *Вища освіта*. (2023). <https://doi.org/10.1007/s10734-023-01079-9>

Стенсакер, Б., Германсен, Г. Глобальне, скандинавське чи інституційне бачення? Дослідження того, як скандинавські університети адаптуються до ЦСР. *Вища освіта*. 2023. <https://doi.org/10.1007/s10734-023-01047-3>

Трускавецька І.Я. Використання сучасних освітніх онлайн-платформ у професійній підготовці майбутніх учителів біології та основ здоров'я. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Випуск 60. С. 71-75. <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/60/14.pdf>

Ушакова О.А., Ушаков М.І. Створення і використання відкритих онлайн-курсів навчальних дисциплін на сайті викладача. *Академічні візії*. 2023. № 15. <file:///C:/Users/user/Downloads/%D0%A3%D1%88%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0+%D0%9E.+%D0%90..pdf>

Чжу Дж., Ян Р. Сприйняття підприємницьких університетів у Китаї: триангуляційний аналіз. *Вища освіта*. 2023. <https://doi.org/10.1007/s10734-023-01038-4>

Шаррет А., Чанкселіані М. Процес побудови європейських університетських альянсів: різноматичний аналіз Ініціативи європейських університетів. *Вища освіта*. 2023. № 86. С. 21-44. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00898-6>

Шевчук Б. В. Віртуальність у сучасному світі: вплив на суспільство, культуру та технології. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 4(4). С. 704-715.

Шумаєва С. П. Тенденції розвитку дистанційного навчання іноземних мов у закладах середньої та вищої освіти Америки та провідних європейських країн. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/>

Bearman, M., Ryan, J. & Ajjawī, R. Дискурси штучного інтелекту у вищій освіті: критичний огляд літератури. *Вища освіта*. 2023. № 86. С. 369–385. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00937-2>

Bettinson, E., Young, K., Haven-Tang, C. *та ін.* Уявлення роботодавців про якість та цінність вищої освіти. *Вища освіта*. 2023. <https://doi.org/10.1007/s10734-023-01069-x>

Durmush, G., Craven, RG, Yeung, AS *та ін.* Забезпечення добробуту корінного населення у вищій освіті: стратегії та рішення, розроблені молоддю корінного населення Австралії. *Вища освіта*. 2023. <https://doi.org/10.1007/s10734-023-01067-z>

Khyzhniak L. M. Opportunities of e-learning at universities in Ukraine in the opinion of teachers (according to empirical sociological research). *Development trends of scholarly knowledge in philosophy, sociology and political sciences: collective monograph*. Lviv-Torun: Liha-Pres, 2019. P. 59-76.

Khyzhniak O., Zhovnir A., Shkrebet S. Features of e-learning institutionalization in Ukrainian HEIs in the context of a pandemic: sociological research results. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*. 2021. Iss. 7. P. 1-19. URL: <https://dergipark.org.tr/en/pub/jsos/issue/62739/917201>

Khyzhniak, O., Zhovnir, A., Mikhno, N., Stadnik, O., Folomieiev, M., & Shapoval, A. (2021). E-Learning Efficiency in an Age of Global Risks and Changes. *Postmodern Openings*, 12(4), 197-209. <https://doi.org/10.18662/po/12.4/369>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії **обставин непереборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентами надається можливість скласти залік

дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Університетська освіта в сучасному світі».